Голос

ТИЖНЕВИК

Львів 25 Липня 1937

Рік I. Ч. 27–28.

Передплата:

(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. 11.

Поети, політики й… віршування

„Треба глянути дням просто в вічі.

Слів наведених вжив в одному із своїх віршів померлий передчасно поет Б. І. Антонич. В цьому вірші поет, що жив тільки у світі поезії, у зустрічі з невмолимою дійсністю, з тим, що гряде, — писав, що „не втекти“ перед ним, що не можна обріхувати себе… віршами, що треба „глянути дням просто в вічі“.

Слова ці актуальні не тільки для поетів чи мистців. Діється в нас так, що намагаються втекти перед суворою дійсністю не тільки письменники. Ота охота втекти від неї притаманна дуже часто нашим громадянам і політичним діячам, що як поет віршами, звикли обріхувати себе гарними формулами, словами й… надіями. Щойно, коли ота сувора невмолима дійсність починає їх бити з усіх сторін по голові, вони приходять до висновку, як той, що до нього прийшов у своєму вірші поет Антонич.

Чи треба прикладів?

Їх так багато постачає нам кожний день. Якже часто почуєте і в приватних розмовах і в заявах представників такої чи іншої установи, організації чи партії оте сакраментальне поетове, що досі дурили ми себе віршами, тобто: векслями без покриття, обіцянками, рожевозеленими надіями і багато дечим іншим.

Ще півбіди було б, коли б так чинили одиниці. Але справа куди загрозливіша. Люди, що звикли обдурювати себе такими „віршами“, намагаються здобути для своєї нераз необуснованої нічим „віри“ й загал. Обдурюють себе й хочуть переконати і громадянство, що оті „вірші“ — суща правда, що в своїх словах і чинах вони непомильні, що їхні ходи, стрибки і крючки — це одинока реальна політика…

Коли ж прийде оте сакраментальне для рутенців „обухом по лобі“, коли дійсність виявить цілу нереальність їх „реалізму“, вони починають суєтитися, не знають де дітися, що почати і в найкращому випадку приходять до переконання, що „треба глянути дням просто в вічі“. Розуміється за ввесь свій „реалізм“, за свої „вірші“ починають винуватити усіх — противників, громадянство — всіх, тільки не себе.

І не треба додавати, що після такого „протверезіння“ чи пак віршового похмілля починається серед громадянства ще більша розтіч, поглиблюється зневіра й анархія. Що появляються всякі шарлатани-пророки, знахарі з єдиним, непомильним „ліком“ на все лихо…

„Політики на старість“ і „гола дійсність“.

У зв'язку з тим приходиться черговий раз ствердити, що в наших керівних громадських і політиених кругах не має ніякого політичного вичуття, що не достає їм елементарного не кажемо вже політичного, але й суспільно-громадського вишколу. Підшепти, іллюзії, гарні слова вважають вони фактами, а справжніх фактів, дійсних розвоєвих тенденцій такого чи іншого руху, тієї чи іншої політики вони не бачать, або й намагаються не бачити. Разом з тим а може й тому немає в нас ніякої політичної літератури. Не мають розроблених соїх політичних напрямних навіть наських партії. Що більше, коли й хто схоче це їм усвідомити, зустрінеться неминуче, як не з лайкою, то з обуренням: „як так, та ж основні тези нашої „політики“ ми розробили в… часописній полеміці з таким то а таким нашим противником“. Або, коли хтось із своїх „партайманів“ виявить, що „найстарша“, „найповажніша“ і т. д. партія не має на ділі це й досі випрацьованої „програми політичної боротьби“ — „президент“ партії спростує це змісця: „Як таки, та ж ми „навіть переводили у терені ширшу політичну боротьбу“ напр.… в земельній справі. Це й не диво. Адже ще так недавно один із визначних ундівських політиків нарікав, що мусить „на старість“ вчитися… політики.

І саме тому здається серед „провідних“, „офіційних“ кругів, або „політиків на старість“ стільки короткозорости й нахилу до… віршування. Засліплені всякими рожевозеленими ілюзіями вони не мають навіть тієї крихти здорового хлопського розуму, що є в нашого селянства, а до того їхнє „блискуче відокремлення“ в „центрі“ не дозволяє їм бачити „голої дійсности“ чи пак справ таких, якими вони є.

І може й тому так „весело“ жити в нашій дійсності. Люди бо і справи нині постачають здебільша тільки матеріялу для гумору й сатири. У висліді наських „контрагентів“ ніхто, хочби й хотів, не може брати поважно. І їхні балачки про „консолідацію“, про „власні сили“, про „велику організаційну акцію“ — це вже навіть не вірші але віршила підстаркуватих графоманів, які „на старість“ вже й не годні вивчитися елементарних засад… віршування.

А тимчасом і факти й події невмолимо й неминуче грядуть й весела комедія готова замінитися в драму для „діячів“-віршоробів і „пророків“ масового загумінку, і тоді здається вже запізно буде дивитися „дням просто в вічі“! Вони, як і завжди, прошумлять без них і понад їх головами.

Б. Кравців.

З Волині

ВІДРОЧЕННЯ ПРОЦЕСУ.

В Луцьку перед окружним судом мав відбутися дня 29. червня великий політичний процес проти сьоми молодих українців з Ковельщини (приналежність до О. У. Н.): Андрія Марченка, Миколи Морозовича, Івана Демчука, Павла Вітрика, Корнія Корнюка, Юхима Веримчука й Теодора Скоповського. Тому що в міжчасі поліція подала нового свідка, що мав би зізнавати про контакт членів О. У. Н. з Білорусами, та що ці останні мали давати гроші на цілі О. У. Н. — розправу відложили до 9. серпня.

Йдучи назустріч побажанням наших Читачів із цим числом поширюємо зміст нашого часопису, вводячи нові відділи, які зроблять „Голос“ більш різнородним і цікавим. І так в кожному числі буде йти сторінка „Із життя й преси“, цікаві вирізки, рецензії й інформації про нові видання, відділ: „голоси наших читачів“ й ін. Будемо подавати все цікаве із світу й усіх ділянок нашого громадського життя й насвітлювати всі актуальні справи й проблеми. Поміщувати будемо теж й ілюстрації.

Хочемо зробити із своєї сторони все, що тільки в нашій змозі, щоб „Голос“ став Вашим провідником, щоб інформував Вас як найповніше і якнайшвидче. Й надалі поміщувати мемо із перших джерел вістки із СУЗ, що їх не подає ніодин український часопис.

Сподіємося, що Вп. Читачі, Передплатники і Кольпортери „Голосу“ із своєї сторони доложать усіх зусиль, щоб умасовити „Голос“, що виконають наш поклик: „Голос“ в кожну українську хату!

Від 29—30. числа „Голос“ виходитиме вже щотижня. В серпні вийдуть числа 29—30, 31, 32 і 33.

Громадський суд в справі „Голосу Нації“

Громадський Суд у складі: Д-ра Григорія СТЕЦЮКА, д-ра Юліяна КОРДЮКА і інж. Ілярія ОЛЬХОВОГО розглянув спір між пп. інж. Осипом БОЙДУНИКОМ і Богданом КРАВЦЕВИМ з одної сторони та Жигмонтом ПРОЦИШИНОМ з другої сторони і устійнив та вирішив, що слідує:

1) Ініціятором часопису „Голос Нації“ був інж. Осип Бойдуник, власниками часопису були інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців, а формальним видавцем був Жигмонт Процишин.

2) Всі три панове працювали в редакції часопису разом і за працю одержували винагороду.

3) Матеріяльну відповідальність за часопис несли тільки інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців, але моральну відповідальність несли оба названі панове нарівні із Жигмонтом Процишином.

У зв'язку з тим Суд признає, що п. Жигмонт Процишин не мав формального права вглядати у фінансові справи часопису, але зогляду на його моральну співвідповідальність за часопис міг поцікавитися його фінансовою сторінкою; пп. інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців, хоч і не мали обов'язку дати п. Жигмонтові Процишинові змогу вглянути у фінансові справи часопису, не мусіли вважати таке бажання п. Жигмонта Процишина зовсім безосновним.

4) Інж. Осип Бойдуник і Богдан Кравців не мали обов'язку доконче співпрацювати з п. Жигмонтом Процишином при видаванні часопису і після прикрого інциденту між інж. Осипом Бойдуником і Жигмонтом Процишином така співпраця стала неможливою, то все ж таки припинення співпраці й усунення Жигмонта Процишина з видавництва часопису могло відбутися у такій формі, що не позбавила би була його заробітку наглим порядком. П. Жигмонт Процишин із свого боку не конче мусв завішувати часопис.

5) Решта майна разом із всіми зобов'язаннями часопису „Голос Нації“ належать до інж. Осипа Бойдуника і Богдана Кравцева. П. Жигмонт Процишин не повинен нести відповідальности за ніякі грошеві зобов'язання „Голосу Нації“.

Львів, 9. червня 1937 р.

Д-р Григорій Стецюк,

Др. Юліян Кордюк, інж. Ілярій Ольховий.

ВИРІЗКИ

ПРОТИ НАЦІОНАЛІЗМУ.

„Існує низка фактів, які свідчать про те, що масонерія зближається до Церкви... Причини того позірного звороту в політиці масонерії зовсім ясні. Масонські льожі вважають сьогодні найбільшим ворогом національні течії в Европі, значить націоналізм. В льожах думають, що релігійні почуття вже не дуже сильні в націй нашого континенту, але зате ті народи опановані національною течією, що ставиться вороже до масонерії і загрожує — що найважніше — існуванню жидів в Европі. Отож проти націоналізму, ОТОГО найгрізнішого ворога свого мобілізують жиди і їх орган масонерія усі свої сили і шукають союзників. Оце справжня причина прямування масонерії до „миру“ з Церквою“. Льв. Дзєннік Народови“ з 16. 7. 1937.

ВЛАСНІСТЬ І ПРАЦЯ.

„Власність у процесі праці є величезним двигуном. Без власности праця йде в нівець, тому, що робітник не може вже рахувати на овочі свого труду. Чим певніший працівник свого діла, тим більше виявляє в ньому пильности і тим більше ваги прикладає до нього. Але, щоб людина пильно прикладалася до праці треба, щоб могла віддати їй свою душу. Не вистачить бути певним посідання овочів праці, але треба ще, щоб вона почувала, що її працю шанують. Сам тільки матеріяльний інтерес не вистачить, щоб піддержати людину, в її довгій і тяжкій праці“. (Пар. „Тан“.)

СОВЄТСЬКА БУРЖУАЗІЯ.

Андре Жід, недавній совєтофіл пише в своїй новій книжці таке:

„Ось що діється в Совєтах: оця нова буржуазія, що народжується там, має всі гріхи нашої буржуазії. Заледві вирвалася з кігтів нужди й терпіння, погорджує вже тими, що живуть у злиднях. Лакомі на всі добра, що їх так довго мусіли собі відмовити, знають усякі вже способи, щоб їх здобути й заховати.

„Чи ж це направду ті самі люди, що робили революцію. Ні, це ті, що їм на долю випало користати з неї“, — писав я в моїй книжці: „Вороття з СССР“. Вони можуть собі бути членами партії, але вже нічого комуністичного не жевріє в їхніх серцях“.

ХТО ПРАВИТЬ „ЧЕРВОНОЮ“ ЕСПАНІЄЮ.

„В червоній Еспанії триває постійно ситуація, яка тільки коротко в другій половині 1917 року існувала в Росії і яку названо там „двоєвластям“. Ситуація ота в тому, що існує в країні дві владі: номінальна (тільки з назви) влада уряду, що його обличчя нібито (дуже нібито!) поміркуване, і який поза формальними чинниками правління користується тільки дуже обмеженим засягом дійсної влади — і фактична влада, що її творять партійні зборища революційних партій: спочатку комуністів і анархістів, сьогодні, після кривавого витреблення зорганізованої сили анархізму, виключно комуністів. Значить — влада еспанських експозитур совєтської Росії, що сліпо сповнюють накази совєтських дипломатичних і консулярних представництв, як теж совєтських технічних дорадників“. (Із „Льв. Дзєн. Нар“. з 16. 7. 1937.)

Джентельменом є той, хто ніколи не сміється, щоб чинити біль другому, хто чесний з самим собою і є власним суддею перед обличчям Всемогучого. Д. Г. Льоренс.

Ми мусимо вибудувати напеpід невидну батьківщину в наших серцях, щоб могла стати величньою видна батьківщина на землі. Арндт.

Ми не маємо вибору, чи ми хочемо грати велику ролю в світовій історії, чи не хочемо. Доля й минуле рішили про це. Теодор Рузвельт.

Світ був би підприйняв дуже мало, коли б усе були всі тільки дивилися, який буде вислід. Лессінг.

З життя і преси

Нові пророки й зорі

НОВИЙ „ПРОРОК“ ГРЯДЕ...

Писали ми свого часу про те, що починають у нас появлятися... пророки. Пишуть несамовиті речі, говорять біблійним стилем, верещать — аж мороз поза шкурою йде.

Й оце знову з'явився такий пророк на овиді галицького загумінку. Великий пророк. Пророчистий пророк. Так і трясе довжелезним києм. Куди тим Осії чи Єзикіїлови до нього!

Кличе „горі серця!“ і такеє „пророчить“: „Старий світ огородив нас (себто його і його визнавців! — р.) горючим поясом ненависти, що відстрашує людей, яких туга (?! — р.) веде в наш дім. На варті поставив сторожевих псів, що невпинно гарчать (ух! як страшно! — р.) по часокисних вулицях, змушуючи полохливих не виходити з дотеперішніх облуплених і присилих партійних ліплянок“. І так далі і так далі, верцякаючи про якусь там „тугу й віру“, плаче над спасенням „численних, чистих і добрих українських душ“, про „цвітку Божу“, „занадто ніжні серця“, що колись „як уже на твердих підвалинах стануть ґранітові стіни“, наче „чутливі пнучі троянди, сині й білі (тобто жидівські кольори — р.) нової обведуть, прикрасять і оживлять наш дім“. Ще далі роздирає отой новітній пророк ризи над „нашими приятелями й однодумцями“, що „вже добилися почестей і високих місць“, але „страха юдейська ради залишились щирими, але тільки потайними приклонниками нової правди“.

Закінчує ж свої „порікування“ пророцькі за звичаєм пророків старожидівських віщуванням про „Божий допуст“, про те, що „Бог досвідчає нас, не веде нас легко стеленим шляхом. Може це саме знак, що нас вибрав він своїм післанцем (так! — р.) серед українського народу, сповнителем призначень даних нашій добі“.

Хто ж це той пророк? Запитаєте! Де вивівся він? Хто це оті його визнавці і післанці і де отой „наш дім“?

Пророк отой пан М. Іванейко — філософ колишній. Виводиться з ФНЄ і визнавці — післанці його — фронтисти славетні, перебіжчики з УНДО, КПЗУ, або „Ґранітові стіни“, як це він їх величає. А дім їх — чи не жидівська кам'яниця при вулиці Чарнецького 8. Пророкує в „Українських Вістях“ і „Батьківщині. Телефонувати ж до самого пророка можна по телефону номер 220—21. Заходити ж туди не варто, бо там „навколо сторожеві пси, що невпинно гарчать“...

ВОНИ НАВІТЬ ЯСНОВИДЮЧІ!

Але не тільки пророкуванням займається „пророк“ й його визнавці з вул. Чарнецького. Вони ясновидючі. Часом хапаються й того, що подекуди називають просто денунціяцією.

Громами гриміла оце недавно пророцька „Батьківщина“ на селянина одного із Сокальщини за те, що посмів знищити в якійсь тим крамниці аж вісім чисел „Батьківщини“. Оцей селянин Андрій Глушко надрукував тепер в „Новому Селі“ (ч. 26) листа, який як не можна краще насвітлює практичну діяльність фронтистів з-під кия пророка — тобто „Ґранітових стін“ з вул. Чарнецького ч. 8.:

„Правдою є, що я подер 8 чисел „Батьківщини“ але я їх не вкрав „користаючи з неуваги“ Я заявив, ЩО Я ЇХ ЗНИЩУ, А, МОРАЛЬНУ І МАТЕРІЯЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БЕРУ НА СЕБЕ! Причиною знищення часопису „Батьківщина“ було те, що той часопис містить облудні, неправдиві, а тим самим для українського села шкідливі вісти. Поруч інших облудних статтей і вісток, „БАТЬКІВЩИНА“ ПИСАЛА, що Ст. Грицая і Чабана З ГІЛЬЧА ПІДПАЛИЛИ НАЦІОНАЛІСТИ І МОЛОДЬ, КОТРА ВИСТУПАЄ ПРОТИ Ф. Н. Є. Зараз після пожежі ГРИЦАЙ МЕНІ ЗАЯВИВ, ЩО ЙОГО ПІДПАЛИЛИ ЖИДИ-КОМУНІСТИ. Коли я вичитав у „Батьківщині“, що за згаданий підпал обвинувачується націоналістів, домагався я, щоби Грицай це спростував. Тоді він заявив ,що допису до „Батьківщини“ не давав, а спростування вишле. Коли в наступних числах не було спростування, Грицай говорив, що в „Батьківщині“ нема місця на спростування(!)“

І скажіть, чи не ясновидючість пророцька оце обвинувачувати за підпал спричинений бозна ким — націоналістів?!

ТРАПЛЯЮТЬ Й НАВЕРНЕНІ АБО ВІД ЗОРІ ДО ЗОРІ.

Поруч з пророками починаються видрапуватися в нас як не на п'єдистали то на будь-які горбочки чи купини й навернені, покаянці тобто. Недавно ще один з таких обсипував обильними похвалами совєтський режім, звеличував п'ятикутню червону зорю із сходу і, заїдаючи ікру, навіть не заікнувся при тому всьому. Тепер написав і видав драму „Дві зорі“ („драматичні картини з поч. XVII. століття“), в якій прославляє вже римську зорю — католицизм. Пише зприводу тієї драми Др. Яр. Гординський в „Новій Зорі“, що „на Україні позначується елементарний зворот до релігійного життя — туга за надземними цінностями зростає ще під впливом жорстоких большевицьких спроб залити також й Україну плитким матеріялістичним намулом“ (значить тим, що недавно ще так пропаґував і чинив Др. Кирило Студинський — автор обговорюваної драми).

„Драма Кирила Студинського „Дві зорі“ — пише рецензент у „Новій Зорі“ — „це перша монументальна католицька драма на Україні“, в якій автор дає „виразну перевагу католицизмові“, драма про Максима Мелетія-Смотрицького й Івана-Йосафата Кунцевича, дух якого „вітає над цілою драмою“.

Різні зорі світили вже др. Кирилові Студинському. Тепер відай на старість сходить йому чергова.

А ТИХ ЗАВЕЛА СОЦЗОРЯ ДО ПРАГИ.

Відбувся оце недавно в Празі з'їзд чехословацької молоді, на який різні чеські соцсузірря затягнули й багато української молоді із Закарпаття. Аґрарна (із чеських прихвостнів) „Земля і Воля“ розхвалила путешествіє тієї молоді до Праги під небеса, мовляв, молодь почувала себе там, як у дома. Як це воно виглядало оте „удома“ пише один із учасників в ужгородській „Народній Силі“ із 1. липня ц. р.: там УСІХ ЩИРО ПРИЙМАЛИ, ТІЛЬКИ НЕ НАС! Ми були залишені самі собі, і то без проводу, без порядку й без програми. Ми ніколи не знали вечером, що буде рано; рано — що буде по обіді; а по обіді — яка має бути наша програма вечером. І наша молодь тинялася по Празі не тому, щоб оглядати місто, але в погоні за кватирами: НАС ЗАВЕЛИ ДО ЯКОЇСЬ ЛЬОДОВНІ, де була студінь нижче шести ступенів Ц. Само собою розуміється, що там ніхто не міг витримати, бо ми ж не на те приїхали до Праги, щоб тільки зубами дзвонити!

Але найбільше („допомогли“) нам, коли забрали наші куфри на авта, бо ми їх з великими трудноцами АЖ НА ТРЕТІЙ ДЕНЬ ВІДШУКАЛИ! Словом, НАС ЗАЛИШИЛИ, ЯК ЯКУСЬ ХУДОБУ!...

У Празі думали, що з Підкарпаття пригнали ЯКУСЬ ДИЧИНУ, яка втішиться, коли побачить їхню поганеньку юшку“. (Підчеркнення

А БАРАНИ БЛЕЮТЬ.

Біда з отією конференцією другого і третього Інтернаціоналів в Анемас, що про неї ми згадували в попередньому числі „Голосу“. Взяли участь в тій нараді з представниками московського Комінтерну найкомпетентніші чинники другого Інтернаціоналу (централі наських УСРП й УСДП.) її президент де Брукер і ген. секретар Адлер. Наче у відповідь на нашу згадку про те радикальні барани надрукували в 26. ч. „Громголосу“ блейливу статтейку про ...„тактику Комінтерну супроти Соц. Труд. Інтернаціоналу“. В ній плачуть тобто блеють барани, що це комінтерн не знати чого „чіпається“ (обурення гідне фіцігорної панянки!) їх, що представники Комінтерну тільки „пробували“ нав'язати з другим інтернаціоналом „ближчі зносини“ і що „розмова до нічого не довела, бо не могла довести“.

І знову „і були й не були“. І не згадують радик. барани ні словом, значить покривають мовчанкою факт, що після тієї розмови обидві сторони видали офіційний комунікат, в якім сказано м. ін. вирозно, що „обмінялися думками на справу як найкращого способу проведення акції в користь Еспанії (червоної — р.) за спільним порозумінням всюди, де це можливе і без непотрібного тертя“. Опріч того „висловлено побажання, щоб небаром уже прийшли нові зустрічі в тій справі.

Одним словом бреше „Громголос“ гладко й ладно, ніби під чиєюсь батутою. Не закриє цього факту й заява „Громголосу“, що „між іншим УСРП підняла в цій справі свої повні застереження“, бо ніяких таких застережень до приводу „Соц. Труд. Інтернаціоналу“ „провід“ УСРП не опублікував.

„ЗАСУДИЛИ ЗА КРАДІЖ“.

„Нове Село“ з 18. липня ц. р. подає таку новинку: „Львівський суд засудив дві вуличниці повії за те, що підчас „забави“ з одним найвизначнішим ундівським діячем, його обікрали, забираючи 500 зол., папіросницю та годинник. Той ундівський провідник мимо такого шкандалу є дальше в проводі різних українських установ“.

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Неторкана справа

До завдань українського студентства за кордоном.

I.

Вже давно збираюсь порушити деякі питання, що їх наперед силою висуває життя наших студентів за кордоном. Потрібно їх з'ясувати, бо вони важливі та потребують серйозної призадуми. Говоритиму про свої помічення тільки в одному закордонному студ. центрі.

Насамперед хочу ще сказати, які домагання ставить закордон до українського студента. Отож, на мою думку, український студент іде за кордон на студії передовсім, щоб здобути фахове знання й освіту. В парі з тим мусить іти самовиховання та кристалізація характеру. Дальший обов'язок, що вже випливає сам із себе, це ведення пропагандивної праці між чужинцями та вкінці праця між нашими емігрантами, переселенцями тощо, якщо такі бувають. Ці всі обов'язки треба так улаштувати, щоб вони були з собою у повній гармонії.

Та, на жаль, багато таких, що не стоять на висоті свого завдання й не оправдують покладених на них надій, чи взятих на себе обов'язків. Уважаю, що на студії взагалі повинні їти тільки ті, що *хочуть і мають волю вчитись*, а особливо за кордон. Бо візьмімо таке: чимало таких, що сидять за кордоном і „студіюють“ рік, два, три, ба й чотири, а то й більш років, а не мають досі ні одного іспиту. Батьки посилають їм гроші в надії, що їх дитина ось-ось закінчить свої студії та стане їм у допомогу, а українська нація матиме нову корисну одиницю. Та яке ж би було їхнє розчарування, коли б вони взнали справжню дійсність! Бо численні такі, що свідомо пускають своїм батькам блахмана в очі, мовляв, уже кінчає через рідва і т. д., і т. д. Така поведінка — це злочин не тільки супроти своїх батьків, але й супроти своєї батьківщини. Батьківщині ж треба характерних, сумлінних і працьовитих громадян, а не недоуків, чи краще неуків. Кому дається змога поїхати „в світ“ здобувати знання, хай же про це пам'ятає. Це ж не зовсім приватна справа, як це дехто хоче (для свого „морального оправдання“) розуміти; воно ж — це питання глибоко врізується своєю важливістю в життя української нації. Коли ж бо, замісць витрачати гроші на такого першого-ліпшого лінюха, дати їх — вже не кажу здібнішому (а скільки ж їх у нас?!), — але пильнішому, тоді б і ті батьки, і наша нація мала користь. Автім, чи не краще б і розважніш було, коли б ті гроші, що їх несумлінна й необов'язкова одиниця бере від своїх батьків на ніколи незакінчальні студії, вложити в якусь доцільну справу, чи в корисне підприємство?! Бо ось візьмімо наприклад олівця в руки й обчислімо: кожний бере щомісяця мінімум 50—70 зл., а це дає за 3—4 роки 2000—3000 зл. Поважна сума! А що дає такий осібняк за ті гроші?! Протринькує він той дорогий час і гріш ні за цапову душу. Крім того ті, що так „студіюють“ за кордоном, яку ж нам роблять славу? Про це хіба не потрібно й балакати. Це гаразд розуміють і відчувають ті, що мусять із сорому за своїх земляків нераз червонітись!

Звичайно, не думаю тут про тих, що в боротьбі з матеріяльними злиднями й у невідрадних умовинах запізнюються в своїх студіях, чи навіть їх покидають, чи пак і інші мотиви входять у гру. Це річ зрозуміла. Одначе тут маю на думці тих патріотів, що тягнуть здому грошенята, а в заміну не дають нічого; вони тільки б'ють байдики та нічогісенько не вчаться.

Отож рішуче б треба зарадити такому лихові, треба б конче завести якийсь контроль. На марне викидати гроша українська нація не може собі дозволити, а й не має його на таке. *Т-о.*

(Докінчення буде).

Ціле Закарпаття затиснуло кулаки!

На Закарпатті почалася недавно стихійна протестаційна акція проти чехізації й русифікації Закарпаття. З цього приводу надрукувала ужгородська „Свобода“ з 8. липня ц. р. статтю: „Дякуємо нашим ворогам“. Із статті залишила чеська цензура тільки початок й один кінцевий уступ, що їх подаємо нижче.

„В останніх днях ціле наше Підкарпаття розгорілося могутнім вогнем і горить. Мов смолоскипи — душа від душі запалюється й поширюється вогонь із хати на хату, з села на село й у короткому часі ціле народовецьке Підкарпаття зайнялося ясною полумінною національної свідомости й грізним вогнем національного гніву. Горимо! А що ми накінець уже раз розгорілися, за це від серця дякуємо нашим ворогам.

Одні з них написали нам похоронні клепсидри евразійською мовою, другі скоро поквапилися поблагословити їх. Та ще не встигли й вивісити, а тут мовчаливий, покірний підкарпатський раб піднявся, грізно поглянув навколо себе й затиснув кулаки. Що він уже раз піднявся, що він відважився вже раз грізно поглянути навколо себе, що він, накінець потрапив уже раз — по тисячах літ — зложити свою тверду долоню в кулак, — за це від серця щиро дякуємо нашим ворогам“.

„Так, ціле Підкарпаття днесь затиснуло кулаки й стоїть готове до безпощадного бою проти кожного, хто посмів би брудними руками доторкатися наших святощів, наших українських прапорів, нашої української мови й нашої української народньої чести. Протестаційні збори українців в Ужгороді були могутнім ударом дзвону на тривогу“.

Нові командувачі — яничари

На місце розстріляного Й. Е. Якіра іменувала, як ми це вже доносили, Москва командувачем військ київської військової округи командарма 2-го рангу **Івана Федоровича Федька.** Він походить з с. Хмелева, Роменської округи і від 1917. року служить московсько-большевицьким окупантам зразу на Кримі й на Херсонщині, а потім на Кубанщині, де криваво здушує повстання українських селян. Зпочатком 1919. виправляє Москва Федька на Крим, щоб там відновити московське панування. В серпні 1919. року веде Федько червоні банди на Миколаїв, звідти на Фастів і Київ. Під Уманем стрічає цього вислужника Москви залізний загін УГА. Від цього часу Федько стало перебував на Україні та криваво здавлює українські повстання. Щойно у зв'язку з подавлюванням кронштатського повстання в березні 1921. р. його забирають з України. В 1932. появляється він як командувач кавказької армії на Закавказі, щоби в 1933. році одержати призначення до далекосхідної армії на становище заступника Бліхера. Тут він до травня 1937. командував т. зв. приморською округою. Цього вірного преторіянина - малороса іменував Сталін тепер командувачем КВО.

Федькові до помочі іменовано політичним комісарем КВО та рівночасно членом військової ради корпусного комісаря **Єфима Афанасійовича Щаденка** теж малороса з Каменська на Донеччині. Це старший москвослужака, бо вже від 1904. року служить большевикам і від того часу підготовляє Донбас до „благ пролетарської революції“. Донеччина стала теж місцем його „акцій“ і після вибуху революції 1917. року. Тут організує Щаденко всякі ревкоми та тероризує українське населення. Пробувши якийсь час на становищі комісаря на фронті під Царициним, звідки датується його собаче прив'язання до Сталіна, переходить в лютому 1919. року на становище члена реввійськради червоних банд, що оперували проти Української Армії. Враз з Щорсом і Квятеком тероризує він Україну, криваво здавлюючи всякі національні признаки українського життя. Знаний він з криваво-жорстокого розгрому українських військ коло стації Рибща. Від вересня 1919. до серпня 1920. року є він на посаді армійського комісаря при Будьонні і далі криваво розправляється з українським рухом. Своє катівське діло продовжує він аж до 1922. року, будучи армійським комісарем при 2 кінній армії, що оперувала на півдні України проти Врангеля, а потім військовим дактатором Донеччини, де дався добре в знаки українському робітництву. Дальші роки він перебував поза українськими землями, щоб в листопаді 1936. року знову прийти на Україну в характері начальника політичного управління харківської військової округи. Від 11. травня ц. р. він проводить, як член військової ради масову чистку серед командного складу червоної армії у зв'язку з ліквідацією „якірівщини і постищевщини“ та перш за все з виповідженням „безпощадної, нищівної боротьби з всіма проявами українського націоналізму“ на останньому з'їзді КПбУ.

Та в боротьбі з українським націоналізмом оба малороси-яничари і Фадько і Щаденко, випробовані Москвою кати українського народу, піткнуться напевно як і їх попередники.

З НОВИХ ВИДАНЬ:

ПОВНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ ЧЕРЕМШИНИ.

Появилося вже два томи першого повного видання творів Марка Черемшини (Івана Семанюка) — померлого тому десять літ співця Гуцульщини. Досі його твори — видані давно вже окремими збірками, або вибори його творів друковані на СУЗ — були малодоступні українському громадянству. Багато ж творів до того залишалося по журналах і часописах, а то й недрукованими. Коштом кооперативи „Будучність“ в Тернополі приступило щойно цього року в-во „Ізмарагд“ до повного трьохтомного видання усіх його творів. До першого тому ввійшли твори Черемшини з часу до 1901. р. („Карби“, „Листки“ й ін.), до другого писання ч часу війни 1914—1927 („Село потерпає“, „Верховина“ і „Стефаникові“). В цьому — другому томі зібрані новелі, в яких Черемшина став на вершинах свойого мистецтва, даючи барвисті образи сільського життя в час воєнного лихоліття й картини повоєнного побуту Гуцульщини. Видання це дуже дбайливе і прекрасно оформлене. Редагує Др. Е. Ю. Пеленський. Обгортка книжок роботи відомого нашого мистця графіка Миколи Бутовича. Видання розмірно не дороге. Воно повинно знайтися в кожній українській читальні, в книгозбірні кожного свідомого українця.

КНИЖЕЧКА ПРО АЛЬКАЗАР.

Вид. „Дешева Книжка“ видало в 13—14. ч. свойого двотижневика книжечку Р. Керча (автора репортажів з Еспанії, друкованих у „Голосі“ й автора книжки про ген. Франко, виданої в Квартальнику „Вістника“) про один з найбільших і найкращих епізодів сучасної історії — геройську оборону Альказару в 1936. р. Р. Керч — українець — очевидець боротьби націоналістичної Еспанії за перемогу над московською анархо-комуною — описує на підставі джерел і того, що бачив, цілий перебіг облоги Альказару, геройські змагання замкненого від початку боротьби в Еспанії еспанського юнацтва і вояків з червоним ворогом, його вогнем, підходами й підступами. Сторінки про розмову команданта Альказару полк. Москардо із своїм сином, що його мають червоні розстріляти — незабуті.

Повчаюча теж картина про те, як червоний духовник (бо й такі там є!) з хрестом в руках й облудним словом в устах, намагається зламати завзятих Альказарців. Книжечка багато ілюстрована. Це найкраща із усіх досі виданих книжечок „Деш. Книжки“. Сподіємося, що незабаром вийде вона другим накладом.

НОВИНКИ

МАСОНИ У ФРАНЦІЇ.

Який великий вплив має масонерія у Франції свідчать найкраще так. дані, оголошені КАП-ом. В кабінеті Думерга в 1934. р. на 19 міністрів було 5 масонів, в другому кабінеті Бійсона було вже 8 масон.в. В 1936. р. до кабінету Сарро ввійшло 12 міністр.в масонів. В уряді ж Блюма вже тільки чотирьох міністрів не було масонами. А в сьогодннішньому уряді Шотана тільки 3 міністрів не належить до масонерії.

„НЕ ВІДДАМО НІ П'ЯДИ ЗЕМЛІ!“

Один з американських журналістів добився недавно розмови із ген. Франко, вождем націоналістичної Еспанії. Ген. Франко заявив йому м. ін., що рятунок Еспанії бачить тільки в повній перемозі національної армії. Запротестував проти якогонебудь поділу Еспанії на червону й білу, підчеркуючи, що еспанські націоналісти борються за одну й неподільну Еспанію. Вкінці заявив твердо, що національний уряд не має й на думці відступати якійнебудь державі еспанської території. „Перестали б ми називатися націоналістами, як щоб віддали ми кому, хочби п'ядь нашої землі!“

ПЕРЕД НІЧИМ НЕ ЗАВАГАЮТЬСЯ.

Жидівсько-московський „людовий фронт“ не вагається в своїй боротьбі з націоналізмом такої чи іншої країни перед ніяким засобом. Хапається брехні, провокації, наклепів. Люксембурський щоденник „Новий Час“ надрукував недавно обжалування проти провідника бельгійських націоналістів („рексистів“) Деґреля з фотографіями „документів“, які „стверджували“, що комітет національ-соціялістичної партії в Люксембургу займався шпигунством й асиґнував різним особам м. ін. Деґрелєві означені грошеві суми.

Але брехня має короткі ноги. Слідство, започатковане прокуратурою ствердило, що документи були фальшовані. Автора „обжалування“ арештовано. В справу замішаних багато визначних людей з людово-фронтівського світу.

ДВІ МІРКИ ЖИДІВСЬКИХ.

Жиди, як відомо, дуже чулі на всякий бойкот супроти них, і якщо тільки починають його стосувати у зовсім спокійній формі, то жиди счиняють крик про терор, насильство і т. д. Жидівський репрезентативний орган в Польщі „Наш Пшеґльонд“ надрукував оце недавно статтю про „деморалізацію бойкоту“ і його... шкідливість для християнської торговлі.

Водночас той же „Наш Пшеґльонд“ надрукував перед кількома днями допис про те, як жиди бойкотують в Америці фільмову німецьку продукцію. Автор допису пише із сатисфакцією таке: „Коли я підійшов до входу в кінотеатр, станув здивований незвичайним явищем. Кілька, елеґантно убраних, жидівських пань задержує кожного, хто підходить до каси й виясняє, що не личить приходити оглядати ґітлерівський фільм, що його бойкотує кожна (...) чесна людина. Стояв я довго перед кінотеатром і з приємністю (авжеж! — р.) ствердив, що акція наших гарних пікетанок дає прекрасні висліди. Публика після звернення уваги не входила вже до кіна“.

Прикладів таких можна б наводити тисячі. Свідчать вони пречисто про жидівську нахабність.

— В Штутґарті відкрито дня 17. липня ц. р. п'яту з черги протибольшевицьку виставу „Обличчя большевизму“. Взяли в ній участь делеґати італійської фашистівської партії і представники Мадярщини.

— Статистичний річник Ліґи Націй подає, що в цілому світі живе 2,100 мільйонів людей.

— В Мінхен почався дня 16. липня „День німецького мистецтва“.

— Узв'язку з розвитком подій в Китаю ніппонський уряд проголосив загальну мобілізацію. Досі змобілізовано і перевезено до Китаю 100 тисяч вояків.

— Чехословацький уряд під проводом през. Годжі подався до димісії.

— На осінні маневри румунської армії, що відбудуться в жовтні ц. р., виїде з Польщі маршал Сьміґли Ридз.

І залишилося по старому

Дня 26. червня ц. р. відбулись у Львові Загальні Збори ВПУВ в великій залі Народнього Дому.

Від року знає вся українська суспільність з преси, що в товаристві народніх учителів діялись грошеві зловживання, які поповнював дир. Зелений Андрій і за здефравдовані гроші пов.в щедро по львівських шинках членів Надзірної Ради, які знову ж відплачуючи йому за щирість, дивились через пальці на його марнотратну господарку.

Всі сподівались, що члени дотеперішнього проводу не ввійдуть до нової Надз. Ради і дадуть змогу Заг. Зборам вибрати собі нових безоглядно чистих, нескомпромітованих і незаангажованих в довголітніх зловживаннях людей. Так діється воно у всіх товариствах, які не думають резиґнувати із своєї екзистенції й у всіх здорово думаючих націй. На доказ наведу приклад із Союзу (Звйонзку) польського вчительства в Варшаві, де ц. р. піднеслись заміти матеріяльної і моральної натури проти 5-ох членів головного заряду. Всі ці члени зараз зложили свої мандати, а ще в місяцю березню скликано Надз. Заг. Збори, які вибрали зовсім нових членів на їх місце. Так ліквідують спори між собою сусіди, тому не дивниця, що дійшли вони до просто велитенських осягів і своєї держави. У нас інакше. Хоч і проти членів проводу і Дирекції витягнула Надз. Контр. Комісія цілу низку тяжких замітів, як: упадок Учит. Спілки на 100.000 зл., брак грошей в касі і дифравдацію льокат дир. Зеленим на близько 20.000 зл., брак понад 700 томів книжок з уч. бібліотеки і багато інших, то все ті люди ввійшли знову до Надз. Ради крім дир. Зеленого, якого Мировий Суд виключив з членів на протяг 5-ох літ.

Посол Великанович, як предсідник Зборів, замісць піддати під голосування цілу компромісову листу уложену Ком. Маткою, зарядив поіменне голосування. По відповідній аґітації прихильників дотеперішнього проводу Збори провалили одного члена опозиції Сухого. В виду цього в Надз. Раді товариства залишилися дальше здебільша дотеперішні члени: Іван Лилик, Дмитро Великанович, Денис Петрів, Денис Стельмах й Іван Стевчак з додатком Косаря і Шубертівних їх прихильників, а Котовича і Цалинюка як невтральних.

Ось так на фронті ВПУВ остало все без змін, тільки шеф від дотеперішної господарки Генрих Коваль перейшов в члени... Контрольної Комісії.

При кінці коли вже на залі було мало людей уч. Сидір (дістав 1.000 зл. допомоги на варстат праці) поставив внесення, щоби здефравдовану Зеленим суму 13.872.80 зл. виривняти з урочною його претенсією за невикористані відпустки.

Учасник і довголітній член.

НА ПОШАНУ ГЕТЬМАНА ІВ. МАЗЕПИ.

Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетьманську булаву (25 липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі влаштувала виставу присвячену пам'яті І. Мазепи. Значна частина вистави торкається союзу Мазепи з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портретів гетьмана, літературу про нього в українській і чужих мовах, гравюри й картини різних малярів, музичні твори і т. ін. Вистава триватиме до жовтня ц. р. Для відвідин вистави Бібліотека відкрита що-дня, крім понеділка, від 2-ої до 8 год. веч.

Організації вистави допомогли Українські наукові інституції та окремі особи. Упорядчик вистави — артист-маляр Л. Перфецький. Підчас вистави буде кілька відчитів.

ЗРИВАЮТЬ ТРИЗУБИ.

Дня 7. ц. м. на вулицях Перемишля й у ринку поліційні аґенти разом з поліцією здирали масово тризуби, що їх молодь носить на вилогах маринарок.

З БОДНАРОВА.

Перед шости тижнями завішено в Боднарові (Станиславівщина) в читальні „Просвіти“ образи польських державних мужів і польський державний емблем. З того часу день в день, не зважаючи на обіцянку старости зняти це, стоїть варта і береже, щоб хтось не зняв згадуваних речей. Водночас серед „ґвяздовців“ іде аґітація за переходом на латинський обряд.

В читальні життя завмерло. До домівки ніхто не заглядає. Проте в селі підноситься свідомість досі пасивних селян. Арештований директор Районової Молочарні п. Дяченко ще й досі перебуває у в'язниці.

АРЕШТУВАННЯ В ПЕРЕМИЩИНІ

Дня 1. липня ц. р. поліція перевела ревізії й арештування в Перемишлі й поблизьких селах серед молодих українських інтелігентів. Арештовані: Вітошинський Борис, Полянський Волод., Гоцький Волод., Домарадський Роман, всі з Перемишля, Ґенґало Петро з Бушковичок, Павлик Волод, Павлик Степан, Снозик всі з Бушкович, Демчук Ярослав з Вовча, Мясляник з Бушковичок, Стасів Волод., з Кругеля Мал. та Барицький з Перемишля.

Провід і нарід у війні

І. Провід.

„Сила держав спірається на великих мужах, яких народжує їм природа в слушну годину“. Фридрих Великий, який висказав ці слова, був королем і полководцем, здобувцем і мирним володарем в одній особі. Теж другим народам дала природа таких мужів, як Александер, Цезар, Кромвель і Наполеон. Але завжди панувала гармонія між політикою й веденням війни. Часто не знаходив геніяльний державний провід державного полководця. Часто переступала амбіція й жадоба слави полководця політичні конечності його держави. Часто псувало теж перо те, що здобув меч. З повстанням національних армій в XIX сторіччі вступила політика й ведення війни на службу нації й звідтіля наступав теж між ними живий зв'язок.

В наш час відносини знову значно змінилися. Розбудова нації і її збройної сили стала більше різнобічною й чутливою. Світова війна надала війні абсолютну постать. Вона кладе свою руку на всі політичні, господарські й душевні сили цілої нації. Але гармонія між політикою й веденням війни завела у всіх країнах. Винними в цьому були не тільки природні трудноші співдіяння різних держав, що завжди повторюватисяямуть. Теж в нутрі поодиноких країн з'явилися такі труднощі. Пригадаймо тільки спомини Лойда Джорджа про його постійні невзгодини з генералами, тертя в Австрії, — як теж і німецькі справи. Не скажемо забагато, що Німеччина програла війну, бо не зуміла спрямувати політики й ведення війни до спільної мети, як це врешті решт вдалося Англії.

В післявоєнні часи прийшла маса обставин, які ставлять державний і воєнний провід знову перед нові завдання. В майбутній війні будуть в ній зараз на початку безчисленні маси. Техніка створила зовсім нову зброю й зменшила простір. Наче лискавка спаде війна в цілому своєму розгоні на країну. Йде про „бути, чи не бути“ цілого народу. Все ж рішатиме про вислід в меншій мірі число й машина, як міцне збройне хотіння й духова відпорність нації і врешті її сильний одностайний провід.

Тому мусить однаково державний як і воєнний провід брати в наш час у рахубу побіч багато матеріяльних теж і душевні сили. Світова війна не скінчилася із „заключенням мира“. Вона продовжувалася в безкровний але ще більше руйнуючій боротьбі політики, господарства й духових сил. Нові, творчі думки станули на прю з старим, пережитим. При численних конференційних столах дипломатів, господарників й фінансистів ця боротьба не могла вирішитися. Давня сітка політичних і господарських сплетінь порвана. Союз народів не зміг створити нової спільноти. Народи мусіли здатися на самих себе. Нова ідея повного сили й одностайного формування нації прийшла до слова в найчистішому виді в Італії й у Німеччині. В совєтській Росії розвинулося в найчистішій формі галапасництво руйнуючих сил, що намагається поширитися на всі другі народи. У Франції виступають усі ці ідеї в боротьбі між собою. Непевність і психоза страху заганяє провід Франції в небезпечну союзницьку політику. — Народи не можуть більше розуміти себе. Вони говорять часто теж різною духовою мовою. Жидівська преса, що стоїть по боці Совєтів, намагається створити ще більше замішання. І так висить в повітрі багато запального матеріялу.

Тому треба доконче ще більше узгіднити й спрямувати до одної й тієї самої мети державний і воєнний провід. При цьому обидва ці проводи обтяжені таким числом поодиноких завдань, що тільки геній всилі задержати перегляд і пустити всі сили в рух. Знову актуальне в повній мірі давнє римське присл'вя: Коли бажаєш мира — готуй війну! Закордонну політику конечно вдержувати в сильній гармонії з військовою силою. Ідея вождя формується вже в мирі з інтуїтивного розуміння різних силових груп в краю й закордоном. Ця ідея мусить

Із СУЗ

ПОВСТАННЯ.

З Риги подають, що на СУЗ над Доном вибухло повстання, до якого прилучилося зараз 5.000 селян. Причиною до цього мав бути розстріл одного державного урядовця селянського походження.

ВОЗЯТЬСЯ З ГОРКІМ.

Узв'язку з річницею смерти московського великодержавного „письменника“ Максима Горкого містять київ. „Вісті“ з 18. червня низку статтей про цього „українолюбного“, як називає його большев. газета, московського писаку, в яких розправляються з твердженням „Шумських, Хвильових, Слісаренків, що в своїх контрреволюційних цілях нахабно приписували Горкому якісь великодержавницькі настрої і висловлювання. Цим єзуїтським пігмеям — лаються „Вісті“ далі — не заплямувати взаємну прив'язаність і любов між Горким і українським народом“. Чи ця любов проявлялася в тому, що Горкій довгі роки забороняв перекласти свої писання на українську мову, стоячи на становищі „нє било, нєт і бить нє может“.

Знову ж „письменник“ Панч у свому спомині про зустріч з Горкім згадує, що в 1928. році в час побуту Горкого в Харкові на прийнятті серед українських письменників „присутні законспіровані націоналісти, яких тільки згодом викрили... щоб скомпромітувати в очах присутніх Горкого, обвинувачували його в великодержавному ставленні до української літератури“. Горкій почервонів, як пише Панч, „він, помітно хвилюючись нагадав присутнім про... свою дружбу з українським класиком М. М. Коцюбинським“.

Із статистики тов. Косіора

На XIII. з'їзді КПбУ виголосив Косіор так зв. звітну доповідь, з якої виймаємо наступні цікаві статистичні дані:

Населення „УССР“ складається на 80 відс. з українців. В Харкові відсоток українців виносив в 1933. році 48,7, а в останньому часі мав збільшитися. В Дніпропетровську живе теж 48,7 відс. українців, а в Луганському (тепер Ворошиловград) — 60 відс. Цікаво, що українізація міст не дуже то поступила ще вперід. А національного складу Києва тов. Косіор взагалі не подає!

Та йдім далі. В металургії працює 54 відс. українців, в машинобудівельній промисловості 63. Отже й тут велика диспропорція. Ще гірше представляється справа з студенством. Відсоток українців серед студентства виносить лише 54—55 відс. З цього студіює в сільськогосподарських і медичних інститутах 74,4 згл. 74,2 відс. українців. В педагогічних інститутах 69,1 відс., в технічних інститутах шляхівництва — 52,7, важкої промисловости — 40, а в місцевій промисловості тільки 31 відс. українців. Зате серед професури всього 37 відс. українців! (в інститутах, що підлягають нар. комісаріятові освіти — університетах і пединститутах — 52 відс. українців). В київській академеії наук є серед наук. працівників 54,9 українців. Справді „українська“ академія!

В державному апараті справа небагато краща. Серед відповідальних працівників нар. комісаріятів є 52,7 відс. українців; в деяких нар. комісаріятах справа представляється дещо краще, і так: в нар. комісаріяті справедливости — 80 відс. в комісаріяті земельних справ — 70 відс., радгоспів — 67,9, освіти — 63,2 відс. українців. Зате в решті комісаріятів гірше, чим скандально: нар. комісаріят здоровля — 26,7 відс., фінансів — 33,4 відс., внутр. торговлі — 36 відс., місц. промисловости — 37,5 відс. українців. Оце „українська влада“.

Але зважно тепер, що властивим носієм влади є в большевії компартія. В Україні вона має серед членства 57 відс. українців, серед кандидатів — 61,5. Але знаємо дуже добре, що українці в компартії є в подавляючій більшості тільки на низах. Бо вже напр. на постах перших секретарів парт. райкомів і міськомів є тільки 45 відс. українців, на постах же других секретарів (тих, що не мають нічого до говорення) — 69 відс. Чому не подає Косіор статистики ЦК, політбюра, обласних комітетів компартії в Україні? Ми йому поможемо. Серед секретарів ЦК КПбУ ніодного українця! Косіор — поляк, Хатаєвіч — жид, Попов — москаль! В політбюрі КПбУ на 11 членів є тільки 3 українців! Серед секретарів обкомів партії нема ніодного українця! (Кудрявцев, Прамнек, Гікало — москалі, Марголін, Маркитан, Веґер, Чернявський і Тодрес — жиди).

В комсомолі, який має всього 900.000 членства є 74 відс. українців. Та про настрої комсомолу свідчить найкраще факт, наведений в промовах Андреєва й Хатаєвіча про те, що в останніх 3 роках виключили з членства комсомолу в Україні — 64.000, а виступило з комсомолу 420.000!

КОРОТКО:

— Пишуть, що в найближчому часі Англія має встановити свої консуляти на території зайнятій військами ген. Франка. Це означало б, що Англія готова визнати нац. уряд в Еспанії воюючою стороною.

— Довголітньому кореспондентові віденської „Ноє Фрає Прессе“ й інших часописів інж. Миколі Бассехесові наказали Совєти покинути територію СССР до 24 годин. Інж. Бассехес перебував у СССР уже майже 15 років.

— В Ковні (Литва) відбулася шоста конференція міністрів закордонних справ балтійських держав.

— Совєти розписали нову внутрішню позичку у висоті 4 мільярди рублів. Гроші з позички будуть вжиті „ясна річ“ на „скріплення оборонности СССР“.

— „Партійний день“ націоналсоціялістичної партії відбудеться в Нірнберґу в днях 6—13 вересня.

— Під натиском ніппонської дипломатії й армат Совєти мусіли покинути зайняті ними острови Сеннуфа й Болшой на ріці Амурі.

— В одній місцевості на північному Кавказі в совєтській дитячій захоронці вчителі зорганізували серед дітей злодійську банду і вчили дітей, як красти. Крадене забирали собі.

— В Москві викрили заговір на життя Димітрова, голови Комінтерну. У проводі заговору стояв болгарський революціонер Павлов.

— На границі совєтсько-манджурській прийшло до нового інциденту. 150 совєтських вояків із трьома арматами почало перестрілку із ніппонською пограничною сторожею й перейшло кордон.

— В Хабаровську арештовано коменданта артилерії сибірської армії Петрова і шефа політвідділу Полянского. Їх вислано до Москви.

— На премієра Портуґалії Салазара виконано замах. Премієр вийшов з життям.

— Уряд черв. Еспанії й Міжнародній Червоний Хрест організують евакуацію жінок і дітей з Мадриту.

— Після здобуття Більбао повстанці йдуть дальше вперед. Здобуто нових 750 кілом. кв. Сьогодні в руках нац. уряду находиться вже опріч колоній 34 провін. столиць. Червоні окупують ще тільки 16 столиць провінцій.

— Дня 5. липня ескадра нац. літаків збомбардувала пристань у Валенсії.

— Премієр червоного еспанського уряду Неґрін відбув візиту в Парижі, де домагався від Франції помочі, особливо воєнного матеріялу.

— Королівська англійська домісія для Палестини оголосила плян поділу Палестини на жидівську й арабську. Обидві частини будуть відмежовані коридорем (із столицею Єрусалимом), що належатиме Англії. Із пляну незадоволені ні араби, ні жиди. Деяка частина жидів тішиться, що врешті будуть мати свою власну.. „державу“.

— До Берліна прибув новий амбасадор СССР Юренієф.

— Дня 7. липня ц. р. китайські війська під Пекіном почали обстрілювати ніппонські відділи, що відбували там вправи. Після того прийшло до дальших зударів, а навіть до формальної війни. Ніппон використає інцидент для того, щоб станути ще міцніше в півн. Китаю.

— У зв'язку з крізою в комітеті неінтервенції французький уряд заявив дня 13. липня, що не буде далі виконувати контролі на відтинку призначеному для нього. Таким рішенням дуже зрадів червоний еспанський уряд.

— В Москві приготовляють новий процес. Перед судом стане здається Бухарін і ще кільканадцятьох совєтських достойників.

— Одна приватна група англійських фінансістів позичила ген. Франко 40 мільйонів фунтів штерлінґів.

— Конфлікт між краківським архієп. Сапєгою і президентом й урядом Польщі закінчився тим, що архієп. Сапєга перепросив окремим листом президента. Уряд вважає справу вже полагодженою.

— Всежтаки цей конфлікт буде ще предметом нарад надзвичайних сесій польського сойму й сенату, що їх заряджено дня 17. липня ц. р.

— Англійський уряд опрацював новий проєкт контролі еспанських побереж. Проєкт розіслано заінтересованим державам і над ним тепер дискутують.

— У зв'язку з річницею націоналістичного зриву в Еспанії (17. липня 1936.) у всіх провінціях під владою ген. Франко відбулися врочисті обходи й богослуження.

самопотвердитися теж в душевній площині. Так повстають пляни військових і господарських зброєнь, пляни походів й операцій, що мусять пристосовуватися динамічно до мінливих ситуацій і можливостей.

В письменстві всіх народів підкреслене велике значення проводу в майбутній війні. При цьому співвирішають: історичний спосіб думання і внутрішньополітичні огляди. У Франції існувала з давна боязнь віддати ОДНІЙ людині в державі забагато влади. Там тяжко вже звести під одностайний провід військо, фльоту й летунство. Загальний провід має бути запевнений для „найвищої воєнної ради“, створеної вже в час миру. Англійська традиція схиляється до імпровізації й до тверезоділовитого погляду теж на війну. Цікава книжка англійця Ляйддел Гарта про світову війну робить докори, що Англія вперше в своїй історії „засліплена наукою Клявзевіца вхопила пристрасно лискучий меч з чужого станка“ й зреклася свого ділового погляду на війну. Господарська війна з поміччю фльоти є властива зброя Англії. Для полководця вимагає автор поменше військових знань ніж широкого загального образування. Сильні індивідуальності всяких звань можуть скоро вивчити спосіб воєнного діла. Здоровий людський розсудок може легко приймати великі провідницькі рішення. Італія доставила Абісінією клясичний приклад одностайного співдіяння політики, воєнної справи й волі нації. В Совєтах поставило недовіря проводу при боці військових установ політичних комісарів і відсунуло тим робом армію від тіснішого зв'язку з народом.

Німеччина задивлена на довгу власну військову традицію. Фридрихівський „державний резон“ став знову живий. Три роди збройних сил стоять під одностайною командою й тісно зв'язані з вождем і народом. Ми багато навчилися з досвіду світової війни. Коли політичний провід був тоді слабий, не можна з того витягати висновків, що мілітарний провід має стояти в майбутній війні вище від політичного. Для нас все ще мають значення думки Клявзевіца. Він сам не був ні політиком ні полководцем. Але він створив, передбачуючи майбутнє, науку ведення війни як гострий мислитель і віщий філософ в спосіб, який — як каже Шліффен — дуже причинився до того, щоби остала живою ідея війни. Клявзевіц каже, що війна є продовженням політики другими способами, саме політики, „яка замінила перо на меч, але цим не перестала думати по своїм власним законам. Вона є інтеліґенцією, війна ж тільки знаряддям“. Але політичний вождь мусить знати це знаряддя. Все ж є „опанування воєнного діла“ для нього не найважнішим, а „величня, визначна голова й сильний характер“. Нинішний час потребує політичного вождя, який формує творчі духові сили цілого народу і який черпає для себе самого нову силу з них. Теж полководець не має бути науковцем. „Знати — мусить стати ВМІТИ“. Полководець мусить опановувати що-правда військове ремесло, але він мусить підноситись понад правило, творючи для самого себе закони й діючи згідно з ними.

Так державний провід як і провід армії стає мистецтвом, до якого доріс тільки мистець з божої ласки. Мистець цього рода потребує більше чим хто небудь другий маси прикмет, які рідко бувають сполучені в одній людині й виходять далеко поза „здоровий людський розсудок“, а це: відвагу, силу відвічальности, розуміння суттєвого, лискавичну силу рішень і гнучкість, але теж здібність чекати, силу характеру в щастю й нещастю, знання людей, суґестивну силу, почуття для невловимого, спромогу вчутися в душевні зворушення народу, частини і її провідників у власному і в чужому таборі, як теж незнищиму силу волі.

Генерал Зект вжив для цього слів: „дух без хотіння є безвартісний, хотіння без духа є небезпечне“. У своїй клясичній студії про „Силу волі полководця“ виходить він від слів Клявзевіца: „Без наказуючої володарської волі, що проникає аж до останнього звена, неможливий ніякий добрий військовий провід“. — Так нав'язує військове думання нашого часу наново до випробуваної традиції.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЗАЯВА.

Управа Центрального Союзу Українського Студентства, розглянувши основно закиди Тимчасового Комітету Студентських організацій з місцем осідку у Львові та предложені матеріяли Студентською Репрезентацією СУСОП-у, рішила наступне:

1. Закиди Тимчасового Комітету проти Студентської Репрезентації СУСОП-у являються нестійними.

2. Управа ЦеСУСАа осуджує підривну діяльність Тимчасового Комітету і тих товариств, що до нього належать, звернену проти Студентської Репрезентації, вибраної однодушно Всестудентським Конгресом, бо ця діяльність у своїх наслідках доводить до розбиття організованого студентського життя.

За Управу ЦеСУСА:

За президента: Др. М. Сушко. I. заступник

Секретар: Ярослав Явний

У відповідь на дописи в „Громадському Голосі“ звернені проти Татомира Володимира ми одержали таку заяву Виділу Читальні „Просвіти“ в Сернках середніх з печаткою і підписом голови і секретаря читальні:

До Хвального Матірнього Товариства „Просвіта“ у Львові!

На наклепи в „Громадському Голосі“ на Вп. п. інсп. Володимира Татомира, відпоручника Матірнього Товариства „Просвіта“ у Львові, будьтоби інс. Володимир Татомир зле поводився в часі люстрації Читальні „Просвіти“ в „Сернках горішніх — рішучо протестуємо.

Ми підписані були присутні в часі люстрації читальні Сернок горішніх і заявляємо, що п. інсп. Володимир Татомир дуже чемно і тактовно відносився до панів Виділових із Сернок горішніх, а навпаки, на арогантське поведення п. Виділових не реаґував. Стверджуємо, що наклепи в „Громадському Голосі“ проти п. інсп. Татомира є чистою видумкою, а радше провокацією панів Виділових Читальні „Просвіти“ в Сернках горішніх.

Виділ Читальні „Просвіти“ в Сернках середніх на тому місці щиро дякує Вп. п. інсп. В. Татомиряові за його працю по наших Читальнях в часі його люстрацій, за його вказівки і напрямні.

За Виділ: голова: о. Роман Смулка, в. р. секретар: Ст. Балицький, в. р.

ПОДЯКА.

Всім, що несли мені моральну й матеріяльну поміч підчас 2 і пів р. побуту у в язниці, складаю щире Спаси Біг.

Львів, 5. 7. 1937.

Бувший політ. в'язень, Іван Ярош.

ГОСПОДАРСТВО

На одну з актуальних тем

(Потреба розбудови українського ремесла).

Важливою так для нашого села як і для міста справою є поставити на належному рівні українське ремесло. Сьогодні коли у багато господарствах уже так обмаль землі, що аж ніяк далі її ділити, український селянин змушений промишляти іншими способами на прожиток. Чи завжди мусить він іти в місто, найматися до несталої праці, або на постійно запродуватися як робуча сила просто за безцін по чужинецьких фабриках? Чи не може бути він і дальше самостійним господарем своєї праці?

Правда, наш селянин, чи міщанин розуміє вже різницю між власним варстатом праці й наймами. І рішуче не можна сказати, що в нас не має самостійних ремісничих підприємств. Подекуди їх навіть за багато й то звичайно усі вибірають в даній місцевості одну якусь ділянку. Так є села де самі кравці, інші де „спеціялізуються“ масово на шевців і т. п. Все ж, бувають випадки, що саме в такому „шевському“ селі не має кому зробити направду доброго взуття. Бо наші ремісники замало звертають увагу на те, щоб давати на ринок направду добрий товар. Наче б сліпі були на цю правду, що видержати їм у сьогоднішню пору конкуренцію з промисловими, фабричними виробами можна тільки під одною умовиною, а саме, що вкладатимуть у свою працю душу, що не буде їхній товар механічним, нетривалим зліпком, а дійсно вартісним предметом першої, другої, чи якої там потреби. Солідний ремісник тільки цим здобуває собі клієнтелю — солідним виконуванням замовленої праці. Розуміли це вповні великі сучасні промисловці, коли вони були ще ремісниками: Форд, Батя, Крупа й ін. Розумів це українець Левинський, який виконав у Львові й поза Львовом стільки вартісних, направду з хистом обдуманих будівель.

Отже українське ремесло існує, але не у всіх ділянках і не завжди іде вперід. В більшості ремісничих фахів участь українців виносить 1—5%. Тільки в столярстві й у кравецтві нас куди більше, а в шевстві перевага. Одначе скількісна перевага іноді нічого не доводить. Все підчеркаємо: якість виробів заважує на їхньому збуті. Потрібно, щоб навчаючи своїх учнів майстри ремісники справді дбали за їхню науку. Щоб учні фахових шкіл і термінатори ставали майстрами свойого діла не аж після „визволу“, аж як зачнуть самостійно працювати. Треба нам звернути більшу увагу на студії в фахово доповняючих школах і на придбання своєї власної промисловки.

Потрібно теж **більшої зорганізованости** у всіх ділянках ремесла. Знаємо, що поодиноко потрапляють інколи наші ремісники направду давати гарні і тривалі вироби. Одначе оскільки більше прислужаться вони своїм знанням громадянству, коли перестануть бути одиницями в свойому фаху. Оскільки краще буде для них і для інших, коли вони порозуміються між собою. Почуватимуть себе тоді куди певніше. Існує бо право національної й станової солідарности. Український ремісник **не сміє** забувати, що він є **українським ремісником.**

Клич: свій до свого в нас уже доволі сильно вкорінений. Але ще не завжди й не в усіх українців ясним і зрозумілим є закон: побіджає на ринку праці той, хто дає більшу запоруку вартости тієї праці. Важливий цей закон зокрема для українського ремісництва в його дорозі до розбудови. Безумовно треба співділання вс.х верств нашого громадянства, щоб справу українського ремесла поставити справді добре. Одне з українських товариств скликало недавно в тій справі анкету. Відчувалося дещо на тій анкеті непоінформованість громадянства, про сучасний стан українського ремесла. Трудно ж про цю поінформованість там, де не має зорганізованости. Але йде до кращого й у тій ділянці нашого життя.

Заг. Збори Центросоюзу

В середу дня 23. червня ц. р. відбулися Загальні Збори „Центросоюзу“, про що ми вже повідомляли в попередньому числі „Голосу“.

Зборами проводив дир. О. Луцький й він же виголосив довшу промову про економічну ситуацію в Европі й у нас. Підчеркнув, що зріст европейської продукції в останніх роках викликаний передовсім зброєннями. Щодо Польщі, то в її економічному життю слідні дефіцитові тенденції і треба рахуватися з ев. заламанням. Далі торкнувся господарської ситуації українського села — особливо парцеляційної політики, що її переводять при надто слабому відпорі громадянства. Вкінці зреферував коротко зріст, успіхи й розвиток Центросоюзу, перестерігаючи перед надто великим оптимізмом на майбутнє, бо цьогорічна посуха відіб'ється дуже прикро на нашому нац. господарстві.

Зчерги дир. Юліян Шепарович доповнив друковане звідомлення „Центросоюзу“ деякими даними й замітками й відчитав проєктовані резолюції.

Після контрольних звідомлень почалася дискусія. Присутні підчеркували передовсім завеликі втрати м'ясарського відділу (який скінчив білянсовий рік втратою 44 тисяч злотих) й вимагали наладнати постачання нафти й поліпшити якість виробл.юваного „Ц.С.“ мила.

На марґінесі дискусії слід завважити, що ніхто не підчеркнув того, що в боротьбі з обговорюваною на Зборах парцеляційною політикою наші центральні господарські установи заанґажовуються тільки на словах, банки бо українські наприклад бояться уділювати позички селянам на закупно землі. Треба теж замітити, що підчеркувана дир. О. Луцьким пересічна винагорода працівників „Центросоюзу“ в 1936. р. 106 зл. місячно зовсім не свідчить в користь Центросоюзу. Вона занизька, а до того дир. Луцький не подав різниці в тих платнях, які дуже часто мінімальні.

Після дискусії й уділення абсолюторії із білянсової надвишки в сумі 114.101.38 зл. призначено десять тисяч на культурно-освітні й виховні цілі.

На місце вильосованих членів обрано до Надз. Ради: дир. О. Луцького, о. Н. Кашубинського й дра Ст. Чумака.

ЦЬОГОРІЧНЕ ЖИТО.

На збіжевих ринках появилося вже жито цьогорічного збору. Зогляду на те, що воно досить вогке, ціна його нижча від цін за минулорічне жито. Ціна цьогорічного жита вагається між 20—21 зл. за квінтал і здається буде вдержана.

ЯК БОРЯТЬСЯ З ЖИДАМИ?

Недавно на ринку Декерта в Каліші підчас ярмарку християни-власники страганів **перенесли свої страгани на одну сторону ринку, залишаючи другу для жидів.** Підчас наступного ярмарку крамарі-християни **переділили знову ж ринок на дві частині.** Жиди, щоб запротестувати, замкнули свої страгани і звернулися до міської влади, щоб вона інтервенювала.

„ТОРГ“ В МУЖИЛОВІ .

Дня 30. м. м. заходом комітету будови „Нар. Дому“ в Мужилові, відбулася імпреза п. з. „Торг“, що крім морального успіху принесла Читальні 779.26 зл. приходу. Гроші призначено на будову „Нар. Дому“ в Мужилові.

Усміхнися

А ТОЙ СВОЄ НА ДУМЦІ МАЄ.

— Гірш! Ти читав? — Будемо мати власну армію в Палестині. Тішишся?

— Чому б я не мав радіти? — Можна буде заробити на доставах. („Врублє на даху“).

„ПОЛІТИЧА МАПА ЕВРОПИ“

Совєтський географічний інститут видав мапу сучасної Европи. На цій мапі столицю Греції Атени приміщено в Туреччині, Париж в Німеччині, Берлін на місці Варшави, а Варшава на місці Мінська — столиці совєтської Білорусі.

СОВЄТСЬКІ ЦЕНЗОРИ

Совєтський цензор натрапив наразна речення: „у вікно влетіла „божья коровка“ (т. зв. „сонечко“).

— Яка там до лиха „божья коровка“! — пирхнув з обурення. — Це ж містика! Релігійна пропаганда!

І не думаючи довго вичеркнув отє слівце „божья“. В реченні залишилося „У вікно влетіла „коровка“...

З українського життя

Помер Богдан Ігор Антонич.

Дня 6. ц. м. зовсім несподівано помер у Львові ще молодий, проте вже визначний поет Богдан Ігор Антонич у 28 р. життя. Смерть прийшла внаслідок запалення олегочної, яке наступило після операції сліпої кишки. — Богдан Ігор Антонич, син Лемківщини, покінчивши гімназію в Сяноці записався на львівський університет, де студіював літературу. У 1932. р. кінчає студії із степенем магістра фільософії. В тім часі появляється його перша збірка ліричних поезій „Привітання життя“, а за нею „Три перстені“, збірка, що здобула нагороду на літературнім конкурсі Т-ва Письменників і Журналістів ім. Ів. Франка за 1934 р. Зчерги появляється третя збірка „Книга Лева“, що здобула нагороду на літер. конкурсі Українського Католицького Союзу за 1936. р. Друкував покійний теж свої поезії в різних журналах. Багато поезій залишив в рукописах як теж недокінчене лібрето до опери „Довбуш“. — З Богданом Ігорем Антоничем зійшов передчасно в могилу визначний поетичний талант. Похорони відбулися в четвер 8. липня.

Арештування в Станиславівщині.

У зв'язку із шкільним плебісцитом „Р. Ш.“ в 1936 р. поліція перевела арештування в українських селян у Братківцях, Хриплині, Підпечарах і Дрогомирчанах від 10. ц. м. При тому поліція тягає людей до гром. канцелярії навіть опівночі, наказуючи їм вдруге підписуватись, щоб в той спосіб провірити достовірність плебіститових заяв. Знову ж невідомі людці ходять по селах як от в селі Опришківці, та збирають підписи за польською мовою навчання.

Конгрес Української Селянської Партії на Закарпатті.

В неділю 11. ц. м. відбувся в Хусті на Закарпатті ІІ-ий Конгрес Української Партії при участи 97 делеґатів з різних округ Підкарпаття. З'їзд був ведений поважно й ділово. На конґресі ухвалено переіменувати партію на „Українська Національна Селянсько-Робітнича Партія в Чехословаччині“. Головою вибрано Івана Грицея, шкільного інспектора з Берегова.

Арештування у Львові.

В четвер дня 1. липня поліція перевела масові ревізії у Львові, після яких арештовано 23-х молодих українців: Арештували: Миколу й Степана Атаманюка, Осипа Тюшку, Ярослава Старуха, Святослава Левицького, Ярослава й Володимира Матлу, Юліяна Боднарука, Романа Зацерковного, Мирославу Головко, Катрю Дуль, Ірину Свєнціцьку, Романа Шухевича, Василя Турковського, Юліяна Петречка, Осипа Іванчука, Олександра Бусла, Евгена Спольського, Ярослава й Володимира Гладких, Івана Мітринґу, Теодора Перуна. В п'ятницю в полудне всіх звільнили за винятком Миколи Арсенича, якого передали до судових арештів в Бриґідках.

Забороняють вже й свята в честь Шашкевича.

Перемишлянський староста Ф. Мікрович письмом з дня 17. м. м. заборонив свято в честь М. Шашкевика, яке хотіла улаштувати чит. „Просвіти“ в Двориськах (Підгайчики) дня 21. м. м.

Командант поліції зриває сокільські відзнаки.

Командант поліції в Дідилові пов. Кам. Струмілова Ратай зриває українцям сокільські здвигові відзнаки. Цікаво, чи має він до цього спеціяльне уповноваження, чи робить це на власну руку?

Українець — королівським радником.

З нагоди коронації короля Юрія VI. уряд Саскачевану в Канаді відзначив п. Михайла Стечишина, українського адвоката в Йорктоні титулом королівського радника. Це вже другий кор. радник по п. Я. В. Арсеничеві. Титул королівського радника надає уряд провінції таким адвокатам, що відзначаються не тільки знанням права, але теж громадянськими чеснотами.

Домагаються червоно-білих вивісок на українських кооперативах.

В Новошині (Долинщина) зайшов дня 19. VI. 1937. р. до кооперативи „Рільник“ комендант постерунку в Велдіжі й зажадав, щоб зняти українську вивіску, а натомісць вивісити польсько-українську червоними буквами на білому тлі. Дня 24. VI. прийшов до кооперативи постерунковий та повторив домагання команданта, при тому заборонив продавати нафту (хоча на це є дозвіл), заборонив продавати по год. 7. (хоч є дозвіл від старости торгувати в літі по селах до год. 9. з огляду на працю в полі).

Такі домагання змінити вивіски мали місце по всіх кооперативах Долинщини.

Крем'янецький повіт — повітом прикордонним.

Тому, що Крем'янеччина східньою своєю частиною прилягає до СССР, влада признала її прикордонним повітом. Разом з тим населення зв'язано цілим рядом обмежень, що випливають з закону про охорону границь.

Поминаючи справу перебування і замешкання на території прикордонного повіту — населення дуже тяжко відчуває заборону без дозволу воєвідства — купувати, продавати, арендувати землю, доми, стави і різні промислові й торговельні підприємства.

„Україньцуф нєма“.

Новий зборівський староста, питаючи хлопців при бранці: „пан поляк, чи русін“ — дістав відповідь: „я українець“. На це староста: „Сон тилько поляци й русіні а україньцуф нєма“.

Український музей в Мукачеві.

В дні 20. червня відбулося в Мукачеві торжественне посвячення українського етнографічного музею. Першого дня музей відвідало около 1.000 осіб. Головні відділи музею: будівництво, господарське приладдя, одяг, вишиванки, писанки, килими.

Варварство.

На днях якась хамська рука усунула 400 вінків з могил поляглих героїв, що їх громадянство Станиславівщини зложило на станиславівському цвинтарі в першому дні Зелених Свят.

Цю подію громадянство Станиславівщини проняло з великим обуренням.

Побили команданта Стшельца.

В Дрищеві з початком червня побито команданта стшельца Маріяна Домбровського так, що він помер. Похорони уладжено на кошт повіту. У зв'язку з тим арештовано братів Сороковських з Дрищева.

Українські танки на світовій виставі в Парижі.

Українська танкова група під проводом п. Петра Стефуранчина виступає з великим успіхом на різних міжнародніх імпрезах у Франції, що відбуваються у зв'язку з паризькою виставою. На „Святі Націй“ у Ренсі група дістала окреме признання від посадника міста. Знову ж на міжнародньому конкурсі в Парижі українські танки добули перші місця в хороводі національних танків Австрії, Болгарії, Вірменії, Латвії; Литви, Франції, Мадярщини, Швеції і Югославії. Французькі журналісти висловлюються з найбільшим признанням про українські танки.

Забороняють імпрези.

Староство в Раві Руській забороняє декотрим місцевостям як Корчмині, Камінці-Доброїдам, Старому Селу, Камінці Мошана, Домашеві уряджувати будьякі імпрези, не подаючи причин такої заборони.

Табор закарпатських пластунів.

Союз українських пластунів Закарпаття має в цьому році свій літній табор в Солочині коло Сваляви. Всіх пластунів в таборі є 81, з того 52 хлопців, а 29 дівчат. Хлоп'ячий табор веде проф. Августин Чичура, рівочий проф. Іванна Гірна. В таборі відбудеться інструкторський курс.

„Повєдз то псу“.

До Ціневи (Долинщина) з'їхала польська шкільна колонія під проводом учительки. Зустрівши її 13-літня Павлина Данилів, поздоровила її чемним християнським „Слава Ісусу Христу“. На це вчителька відповіла: „Повєдз то псу“. Серед місцевого населення така „педагогічна“ поведінка вчительки викликала загальне обурення. Коли зроблено донесення до поліції, поліція не потягнула виновниці до відповідальности за зневагу релігії, натомісць закинула громадянам вороже становище до колонії.

Побили жидів.

В село Любині, яворівського повіту, з'їхалися в неділю 27. червня ц. р. яворівські жиди скуповувати огірки. Вони ще перед Богослуженням почали вимагати від селян. щоб ішли зараз рвати огірки і зносити їм, бо вони не мають часу. Дехто й послухав. Але після того малі хлопці почали обкидувати камінням жидів. Жиди повтікали. Розлючену дітвору розігнав щойно постерунковий.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ.

Інформації про студії на Високих Школах, Львова, Варшави, Вильна, Кракова, Познаня, Люблина та Заграниці уділює Студентське Інформативне Бюро — Львів, ул. Міцкевича 11 (партер). Години дижурів від 11—13 год. На відповідь залучити значок.

Студ. Інформативне Бюро.

Усіх наших Вп. Дописувачів і Співробітників повідомляємо, що всі прислані ними дописи і статті по змозі використаємо в найближчих числах „Голосу“.

Нам пишуть:

ІЗ БРІДЩИНИ.

ПОЛЯГЛОМУ СТРІЛЬЦЕВІ СОКОЛИ ДУБ'Я.

Дня 20. червня ц. р. п'ятьох побратимів і три посестри з Дуб'я відбули сокільську прогульку до села Кудобинець пов. Зборів на стрілецьку могилу. В цій могилі спочиває стрілець Михайло Мусій, що родом з нашого села Дуб'я пов. Броди. Поляг при відвороті Української Галицької Армії за Збруч в 1919. р. Соколи зложили на могилі терновий вінок з жовтоблакитною лентою.

Пополудні відправив над могилою панахиду тамошній священик про численнім здвизі громадян Кудобинець і рідні Поляглого. Після панахиди побр. В. Гаранюк виголосив гарну промову і сзідома молодь Кудобинець відспівала кілька стрілецьких пісень. Закінчено могутнім „Коли ви вмирали“. Після панахиди прийшов постерунковий до Соколів, що були на кватирі, і почав допитувати, хто приніс терневий вінок, і повісив його на могилі. Домагався зняти терневий вінок і ленту. Коли Соколи не хотіли, постерунковий пішов сам і зняв вінок і списав протокол з побр. І. Мусієм, братом поляглого стрільця. Наказав більше не привозити тернового вінка, бо не вільно. Соколи пізнім вечером верталися домів. На другий рік поїдуть знову.

СОКІЛ.

З ДОЛИНЩИНИ.

ЗБОРИ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ“.

Дня 27. червня ц. р. відбулися Загальні Збори Філії Т-ва „Просвіта“ в Долині. Із звіту уступаючого Виділу довідуємося, що за останній рік діяльність Філії так під оглядом організаційним, як і культ-освітнім значно зросла. Одначе через великі перепони із сторони адміністраційної влади читальні долинської Філії не могли розвинути якслід культ.-освітньої праці. За це завдяки виробленим ідейним одиницям на місцях значно поглибився по читальнях зміст праці так, що Долинщина поволі зачинає набирати одноцілого характеру.

Упоравшись минулого року з різними людовофронтівськими попихачами, яких усунено з наших головних товариств в Долині, свідоме громадянство Долинщини успішно видержало й заламало наступ нової хвилі анархії з під стягу ФНЄ, осуджуючи на Заг. Зборах аґітаторів Палієва, які всіми засобами, підшиваючися під фірму Філії і, покликуючися на авторитет впливових в Долинщині осіб, старалися заложити тут партію ФНЄ, використовуючи до цієї руїнницької роботи читальняні домівки.

Головою Філії вибрано через аклямацію др. І. Луцева, а решту Виділу одноголосно із запропонованої п. М. Косом листи.

РОМ.

ІЗ САМБІРЩИНИ

БЕРЕГИ.

Село Береги — знана остоя радикалізму ще зперед світової війни, — сьогодні затроєне комуністичним чадом. В селі остало тільки кілька одиниць, що їх червона зараза не досягла. Одначе вони не в силі спинити червоного наступу. А той мов лявіна суне й паралізує освітнє життя в селі. Завдяки теророві дістались комунарі до усіх товариств і тут виголошують свої аґітаційні промови і т. п. навіть у церкві забороняють співати „Боже великий“. Село здане цілковито на ласку й неласку комунарів. Чи не час подумати над зорганізуванням оборони перед ком. наступом? Чи не час отрястися з терору й самому наступати? Але самозрозуміло, що цього не навчить їх „Гром. Голос“, який масово тут передплачують і то ніби ті, що звуть себе націоналістами. Зрозумійте врешті, що „Гром. Голос“ розсадник духового большевизму. Покиньте передплачувати цю соціял. шмату. Невже ж маєте ще крихітку амбіції і чести. Знайте, що доля Батьківщини тільки в наших руках. Що тільки ті, що цілковито віддані справі, здібні творити майбутнє. Ставайте в націоналістичні ряди — бо тільки власна праця, енерґія, боротьба — дасть нам те, що для нас найцінніше і найдорожче — волю.

ГРОМАДЯНИН.

Збірка на весіллю 27. червня 1937. у Павла Процика в Конюхах р. Бережани на „Рідну Школу“ — перевів п. Дзяйла Сильвестер — 4.05 зл.

ІЗ СОКАЛЬЩИНИ.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД КАЦАПНІ.

В селі Торки, сокальського повіту, ще й досьогодні збереглося кілька кацапських родин. Свідомі селяни вже кільканадцять років, ведуть боротьбу за „Народній Дім“, що його кацапи захопили в свої руки. І сьогодні „Народній Дім“, як зверху так і всередині, виглядає на коршму, що вже кілька років стоїть пусткою. Необілений, всередині повно сміття, а з вікон, то ще лишилося кілька шиб, які свідчать про колишні вікна. Кацапи нічого не роблять собі з того, що хата валиться, для них аби чарка була на столі, тоді праця йде. На рік відограють, одну чи дві вистави, або заводять музики (на які ніхто не йде поза їх ріднею, чи кацапами з Корчина). За гроші, які зберуть за свій „труд“, купують літру горілки, одну чи дві бочки пива — тоді вже йде забава, поки не вижене яка бійка, і на тім кінчиться, що кількох вертається домів з розбитою головою чи носом. Через кілька тижнів знову йдуть „гуляти“. Очевидно, що тим „гулянням“ стягнули вони до себе всяке сільське шумовиння, яке любить вночі хазяйнувати в чужій коморі чи курнику. А як не пощаститься добре „похазяйнувати“, то викосять коноплі, або вирвуть капусту чи цибулю ще недозрілу. Так гуляє ота банда гультаїв разом з кацапами.

Свідомі селяни не опустили рук, та ще мають надію на краще завтра. В одного селянина винаймили кімнату, де містяться всі інституції: „Просвіта“, „Сільський Господар“, Кружок „Р. Ш.“, та „Союз Українок“. Всі Товариства спільно працюють, щоби збудувати собі власну хату.

Дня 13. червня ц. р. заходом „Союзу Українок“, влаштовано „Свято Матері“ на яке прибуло багато гостей молоді і старших з дооколишніх сіл, щоб віддати Матері належну честь. По Службі Божій в церкві, рушив похід, через село на площу. Там о. Гарасимчук відправив молебен. По тім делеґатка Філії „Союзу Українок“ з Радехова почала складати привіт. В той час банда кацапів, неначе тічка хижих вовків, вбігла на площу. Впорядчики хотіли завести порядок, одначе їм невдалося. Банда почала кидати зневажливими словами, намагаючися розпочати бучу. Тоді молодь прогнала банду. Але банда, не резиґнуючи з своїх задумів, вернулася в село, щоб зібрати більше сил. Від старого до малого всі озброюються в коси, вила, лопатки, мотики і т. п. а жінки забирають коцюби, лопати, горшки, склянки, стільці, що кому попало в руки і з диким криком вдираються знову на площу. Люди почали тікати, тільки горстка молоді не злякалася їх крику та „зброї“ й пішла протинаступом.

Банда жахнулася, не сподіваючися цього й почала кидати в молодь чим тільки мала. Молодь озброївшися їх знаряддям дала банді доброго прочухана. Двом ватажкам так пощастило, що на другий день від'їхали до шпиталю. Недобитки дали ногам знати, ховаючися до хат та відбиваючися горшками й мисками. Але й там одержали вони належну відплату. Після того свято закінчилося в найкращому порядку. Гості спокійно розійшлися домів.

СЕЛЯНИН.

Від Адміністрації

Глек Андрій — Подайте свою докладну адресу.

Вп. Трусь Юліян. Нащо призначені, вислані 2. 7. гроші?

Вп. Охоцький Д. Стр. передплата заплачена до 23. 5.

Вп. Олійник Микола, Піддністрян. — Передплата заплачена до березня 1938 р.

Вп. Кушнір Микола, Бор. — Передпл. заплачена до кінця березня.

Вп. Франчук Ігнатій, п. Торчин. — Не можемо розібрати, що це за село. Подайте ще раз, але виразно.

В АДМІНІСТРАЦІЇ ГОЛОСУ ЗЛОЖИЛИ: НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Молодь в Піддубцях 5.— зл. Збірка на весіллі в Кропивнику — 11.50 зл. — Збірка на весіллі Козака Ст. й Булавки, Вілька руст. — 2.75 зл. — Вп. Лушпак Дм. Городище 1.45 зл. Вп. Танчаківська К., Рудно, замість цвітів на могилу бл. п. Антонича — 2.— зл. Збірка на весіллі Шевчука Василя, Зубків 2.— зл. — Збірка на весіллі у п. Ленця Волод. і п. Ольги Пеленської в Комарні 20.— зл.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колеґія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.